

3. Liedjes rond Kerstmis

Kerstmis : het aangenaamst van al onze feesten !

Kerstmis is bij de kristenen oorspronkelijk niet gevierd geworden, omdat het Winterzonnefeest heidens was. Het is het begin van het nieuwe heidens jaar met de hoger stijgende nieuwe zon. Tradities zijn echter zeer taai en moeilijk uit te roeien. Daarom heeft men dit feest verkristelijkt. Het kind Jezus werd nu in de plaats gesteld van de nieuwe zon, en dus het Nieuwe Licht genoemd.

Vroeger legden de oude Germanen bij het winterzonnefeest een groot joelblok in den haard. Dit was een geweldig houtblok dat tegen onweer, watersnood en ander onheil moest beschutten. De asse werd zelfs op het veld gestrooid. En later werd dit blok dan insgelijks Kristusblok genoemd.

Dit gebruik is sinds vele jaren gesublimeerd in de vorm van een bûche : d.i. een taart in de vorm van een houtblok, bij alle banketbakkers verkrijgbaar, en die op kerstavond wordt verdeeld en gezamenlijk opgesmild. Merk op dat er meestendeels een kaarsje op staat om niet te vergeten dat het om het Nieuwe Licht gaat !

Tussen W.O. I en II in, werd hier en daar in de huiskring een klein kerststalletje gezet. Wij hebben als kind insgelijks zoiets in elkaar geknutseld en er een brandende kaars voor gezet. Wééral dit licht ! Toen was er nog geen sprake van marentakken of ander groen. Kerstbomen met lichtjes en allerhande versiering erop zag men wel op feestpartijen. De meesten brachten kerstavond door in familiekring tot het luide klok-kengelui iedereen naar de middernachtmis riep. In de dorpskerk was het hoofdthema weeral licht : overal een overvloed van kaarsen !

Het Kerstmannetje zal wel import zijn, en heeft zijn wortels niet in onze traditie. Men vernoemt het wel ; doch. liedjes noch rijmpjes bestaan daarover.

Het eerstvolgend kerstliedje werd gezongen door een honderdjarige van Bredene, Anna Versluys, geboren te Klemskerke in 1803. Zij zong het lied met de handen omhoog geheven en beweerde het te hebben gezongen in de kerk van Klemskerke in het jaar 1812 of 1813. Wij hebben het nooit te Bredene gehoord. De bron is jammer genoeg, zoek geraakt. De melodie ontbreekt dus ook. Wie kan ons die bezorgen ?

Kerstliedje

Komt, herders, blij van zinnen
spoedt u naar den stal
met uwe herderinnen
aan ziet den Opperal
Maria zegent den Hoeder,
en zij doet er het Kindeken zoet,
als eene blijde moeder
wel met Jezus zoo zoet

In dit tweede kerstliedje is reeds een overgang te bespeuren naar het nieuw jaar, alsof de kerstening tevergeefs heeft gepoogd de aandacht af te leiden van het vroeger Winterzonnefeest. De tekst na het liedje spreekt voor zichzelf! Het werd opgetekend in 1935 en werd door alle kinderen gezongen. Niet het minst door de meisjes, en dan als springend in het touw.

Kerstliedje

Sterretje je mach zo zêre nie goan
Me goan te saâm no Betlejem goan
Betlejem is e schoane stad,
waar ons Kindje geboren was,
tusschen den os en den ezel
Jozef moest om woater goan
't Putje was toegevrozen

Vervolgens, al voordragend, met beklemtonen van de laatste lettergreep van elke regel :

Kindj'alier,
Kindj'aldaar,
'k wensch je een zalig nieuwejaar !

Karel Clybouw

OUDE SPOORWEGGIDSEN.

"Biekorf" drukt in haar jongste aflevering 7-8 van jg 76 (1975/76) op blz. 234 een lijst van gedrukte spoorweggidsen (1837-1850) af, opgesteld door een zeker W.V.D. "Le Guide indispensable des voyageurs sur les chemins de fer de la Belgique" door M.J. Duplessy ~~heeft~~ leefde verschillende uitgaven (nog bewaard in de Centrale Bibliotheek van de Rijksuniversiteit Gent) en is inderdaad "toeristisch" opgevat. Het trefwoord Oostende bevat verschillende inlichtingen over onze stad anno 1840. W.V.D. herinnert terecht ook aan het artikel van wijlen J. De Smet, afgedrukt in "Biekorf", 1972, blz. 219-224 over "De spoorlijn Aalter-Brugge-Oostende toeristisch bekeken in 1839", gebaseerd op de "Atlas pittoresque des Chemins de Fer de la Belgique" van Alph. Wauters, de latere stadsarchivaris van Brussel.

E. Smislaert

DE INDEX VAN "DE PLATE".

Eindelijk is de inhoudstafel van "De Plate" handelend over de eerste vijf jaargangen (1971-1976) verschenen. De uitpluizer van dienst, Jef Klausing, heeft er een behoorlijk stuk werk van gemaakt. Alle mogelijke trefwoorden werden er in opgenomen.

De oplage is beperkt, Wie een exemplaar verlangt kan dit bekomen mits overschrijving van 25 F. op rekening van "De Plate", nr750-9109554-54.
O.V.